

ISSN: 2181-9416

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

ВЕСТНИК ЮРИСТА * LAWYER HERALD

ҲУҚУҚИЙ, ИЖТИМОИЙ, ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ЖУРНАЛ

CYBERLENINKA

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN 2181-9416
Doi Journal 10.26739/2181-9416

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

6 СОН, 4 ЖИЛД

ВЕСТНИК ЮРИСТА

НОМЕР 6, ВЫПУСК 4

LAWYER HERALD

VOLUME 6, ISSUE 4

TOSHKENT-2024

Мундарижа

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҲУҚУҚ. МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ. МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ

- 1. СУФИЕВА Дилафруз Улугбековна**
ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ КОРРУПЦИИ В КАЧЕСТВЕ ОСНОВНОГО НАПРАВЛЕНИЯ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПАРЛАМЕНТАРИЕВ..... 8
- 2. АДЛКАРИЕВА Феруза Ходжимуратовна**
КОНСТИТУЦИЯВИЙ СУД ВАКОЛАТЛАРИНИНГ КЕНГАЙИШИ – ЗАМОНАВИЙ
КОНСТИТУЦИЯВИЙ ИСЛОҲОТЛАР МАҲСУЛИ 15

ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ

- 3. МАСАДИКОВ Шерзодбек Махмудович**
СУДЕБНАЯ ПРАКТИКА ПО ПРИЗНАНИЮ И ИСПОЛНЕНИЮ ИНОСТРАННЫХ
АРБИТРАЖНЫХ РЕШЕНИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 21
- 4. ТОШЕВ Зафар Бобокулович**
МУАЛЛИФЛИК ҲУҚУҚИНИНГ ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ТИЗИМИДАГИ ЎРНИ ВА
КОНСТИТУЦИЯВИЙ-ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ 28
- 5. DENQANOV Raxmatilla Mirzaraxmat o'g'li**
TRANSCHEGARAVIY ELEKTRON TIJORATDA ISTEMOLCHILAR HUQUQLARI 34
- 6. TOSHKANOV Nurbek Bahriddinovich**
INTELLEKTUAL MULK OBYEKTLARIGA BO'LGAN HUQUQLARNI USTAV JAMG'ARMASIGA
ULUSH SIFATIDA KIRITISH: BUNI QANDAY AMALGA OSHIRISH MUMKIN?..... 40

СУД ҲОКИМИЯТИ. ПРОКУРОР НАЗОРАТИ. ҲУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ

- 7. НАБИРАЕВ Акмал Исматуллаевич**
АГРАР ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ СОҲАСИДА ҚОНУНЧИЛИК ИЖРОСИ УСТИДАН
НАЗОРАТИНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИНИНГ РОЛИ... 48

ЖИНОЯТ ҲУҚУҚИ, ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ. КРИМИНОЛОГИЯ. ЖИНОЯТ-ИЖРОИЯ ҲУҚУҚИ

- 8. ОТАЖОНОВ Аброржон Анварович**
СУНЪИЙ ИНТЕЛЛЕКТ: ЖИНОИЙ ЖАВОБГАРЛИК ВА ҚОНУНЧИЛИКНИ ТАРТИБГА
СОЛИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ 54
- 9. АЛИМОВ Гайбулла Алимович**
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЖАМОАТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ
ЖАРАЁНИДА ФУҚАРОЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ЭРКИНЛИКЛАРИНИ ЧЕКЛАШНИНГ
КОНСТИТУЦИЯВИЙ ВА ҚОНУНИЙ АСОСЛАРИ 70

10. МИРЗАТИЛЛАЕВ Умид ВОЯГА ЕТМАГАНЛАР МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА ИНСПЕКТОР-ПСИХОЛОГЛАР ФАОЛИЯТИ ТУШУНЧАСИ ВА АҲАМИЯТИ.....	78
---	----

ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ

11. ГАФУРОВА Нозимахон Эльдаровна АНАЛИЗ СОДЕРЖАНИЯ И ОСНОВНЫХ ПРИНЦИПОВ ПРАВА НА ЗДОРОВЬЕ В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА ПРАВ ЧЕЛОВЕКА.....	85
12. USMANOVA Surayyo ANALYSES OF DEVELOPING COUNTRIES ON TOURISM SERVICES REGULATION UNDER THE GATS	96
13. БАБАЕВА Иродахон ОБЗОР И КЛАССИФИКАЦИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДОКУМЕНТОВ ПО ИЗМЕНЕНИЮ КЛИМАТА.....	105
14. АКБАРОВ Саидакбар ХАЛҚАРО ҲУҚУҚДА ҲАРБИЙ ЖИНОЯТЛАРНИНГ БЕЛГИЛАРИ.....	117

ҲУҚУҚ, ИННОВАЦИЯ ВА ТЕХНОЛОГИЯЛАР

15. МЕЛИЕВ Худоёр Хуррамович ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИ СОҲАСИДА СУНЪИЙ ИНТЕЛЛЕКТНИ ҚЎЛЛАШНИНГ КОРРУПЦИЯНИ ОЛДИНИ ОЛИШГА АҲАМИЯТИ.....	125
--	-----

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ ВЕСТНИК ЮРИСТА LAWYER HERALD

СУД ҲОКИМИЯТИ. ПРОКУРОР НАЗОРАТИ. ҲУҚУҚНИ МУҲОҒАЗА ҚИЛИШ ҲАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ

НАБИРАЕВ Акмал Исматуллаевич

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси бошқарма катта прокурори

АГРАР ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ СОҲАСИДА ҚОНУНЧИЛИК ИЖРОСИ УСТИДАН НАЗОРАТИНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИНИНГ РОЛИ

For citation (иктибос келтириш учун, для цитирования): НАБИРАЕВ А.И. Аграр ва озиқ-овқат соҳасида қонунчилик ижроси устидан назоратини амалга оширишда прокуратура органларининг роли // Юрист ахборотномаси – Вестник юриста – Lawyer herald. № 6 (2024) Б. 48-53.

 6 (2024) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9416-2024-6-7>

АННОТАЦИЯ

Ушбу мақолада аграр ва озиқ-овқат соҳасида қонунчилик ижроси устидан назорат, унинг ўзига хос жиҳатлари, ушбу назоратнинг мақсади, предмети ҳамда аҳамияти ҳақида сўз борган. Айрим ҳуқуқшунос олимларнинг фикрлари билан илмий мунозарага киришилган ҳамда муаллифнинг доктринал қарашлари ҳам келтириб ўтилган. Аграр ва озиқ-овқат соҳасида қонунчилик ижроси устидан назорат масаласига ҳам тўхталинган. Бир қатор статистик маълумотлар орқали қиёсий таҳлил қилинган.

Калит сўзлар: прокурор назорати, аграр ва озиқ-овқат соҳасида қонунчилик ижроси, прокурор назорати ҳужжатлари, текшириш, назорат тадбирлари.

НАБИРАЕВ Акмал Исматуллаевич

Старший прокурор управления Генеральной прокуратуры
Республики Узбекистан

РОЛЬ ОРГАНОВ ПРОКУРАТУРЫ В ОСУЩЕСТВЛЕНИИ НАДЗОРА ЗА ИСПОЛНЕНИЕМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА В АГРАРНОЙ И ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ СФЕРАХ

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматриваются вопросы надзора за исполнением законодательства в аграрно-пищевой отрасли, его специфика, цели, предмет и значение. Через призму научно-теоретических взглядов раскрывается роль и важность контроля за соблюдением законодательства в области сельского хозяйства и продовольствия. Также обсуждается контроль за исполнением законодательства в аграрной и продовольственной сферах, который подвергается сравнительному анализу с использованием ряда статистических данных.

Ключевые слова: прокурорский надзор, исполнение законодательства в сфере сельского хозяйства и продовольствия, документы прокурорского надзора, проверки, контрольные мероприятия.

NABIRAEV Akmal

Senior Prosecutor of the General Prosecutor's
Office of the Republic of Uzbekistan

THE ROLE OF PROSECUTORIAL BODIES IN MONITORING THE IMPLEMENTATION OF LEGISLATION IN THE AGRICULTURAL AND FOOD SECTORS

ANNOTATION

This article discussed the control over the implementation of legislation in the agrarian and food sector, its specifics, the purpose, subject and significance of this control. A scientific discussion has been initiated with the opinions of a number of legal scholars, and the author's doctrinal views have also been cited. The role and importance of control over the implementation of legislation in the field of Agriculture and food is revealed through scientific-theoretical views. Comparative analysis has been carried out through a number of Statistics.

Keywords: prosecutor's control, legislative implementation in the field of agrarian and food, documents of prosecutor's control, verification, control measure.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида қонунларнинг аниқ ва бир хилда бажарилиши устидан назоратни Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар амалга оширади, бу қоида янги таҳрирдаги Конституциянинг 143-моддасида белгиланган. Ўзбекистон Республикасининг “Прокуратура тўғрисида”ги Қонунига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар Ўзбекистон Республикаси ҳудудида қонунларнинг, шу жумладан аграр ва озиқ-овқат соҳаларида қонунларнинг аниқ ва бир хилда бажарилиши устидан назоратни амалга оширадilar.

Давлатимиз раҳбари таъкидлаганларидек, бугунги кунда Янги Ўзбекистонни барпо этиш йўлида амалга ошираётган барча ислохотларимизда қонун устуворлигини таъминлаш ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда [1].

Жаҳон ер фонди бугунги кунда 13,4 млрд.гектарни ташкил қилади, унинг атиги 1,5 млрд гектари, яъни 11 % қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши учун иқтисодий жиҳатдан қулай ҳисобланади. Лекин шунга қарамай, ушбу ерлар мелиоратив ҳолатининг бузилиши, эрозия, қурғоқчилик, шўрланишнинг кучайиши ва ер ости сувларининг таъсири, саноат ва транспорт қурилишлари, фойдали қазилмаларнинг очиқ тарзда ўзлаштирилиши натижасида суғориладиган қишлоқ хўжалиги ерларининг камайиши кескинлашиб бормоқда. Шунинг учун дунё ер фондининг асосий муаммоси – суғориладиган ерларни сақлаб қолиш ва уларнинг унумдорлигини ошириб бориш бўлмоқда. Шу нуқтаи назардан жаҳонда суғориладиган ерлар унумдорлигини ошириш ва ундан фойдаланиш самарадорлигини оширишнинг амалий натижаларига қаратилган кенг кўламли илмий тадқиқотлар олиб борилмоқда. Маълумки, Ўзбекистон республикаси аҳолиси сони юқори суръатлар билан ўсиб бориши, қишлоқ хўжалиги ерларининг бошқа тоифага ўтказилиши ва глобал иқлим ўзгариши таъсирининг кескинлашуви оқибатида “охирги 15 йилда аҳоли жон бошига тўғри келадиган суғориладиган ер майдонлари ўлчами 24 % га (0,23 гектардан 0,16 гектаргача) қисқарди”[2], бонитет бали 60 дан юқори ерларнинг майдони 10,4 %га қисқариб кетган бўлса, ер сифати бўйича ўртача ва ўртачадан паст майдонлар 14,0 % га кўпайди.

Юқоридагиларга кўра, аграр ва озиқ - овқат соҳаларини ривожлантиришга оид қонунчиликка риоя этилиши устидан назорат прокуратура органларининг асосий

фаолият соҳаларидан бири ҳисобланади.

Шунингдек, 2020 йил 13 мартда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Аграр ва озиқ-овқат соҳаларини бошқариш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ–4643-сон қарори қабул қилинди.

Мазкур Қарор билан прокуратура органларида:

а) Бош прокуратуранинг Қишлоқ хўжалиги соҳасида қонунчилик ижроси устидан назорат бошқармаси Аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантиришга оид қонунчилик ижроси устидан назорат бошқармаси деб қайта номланди;

б) Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар прокуратураларининг қишлоқ хўжалиги соҳасида қонунчилик ижроси устидан назорат бўлимлари аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантиришга оид қонунчилик ижроси устидан назорат бўлимлари деб номланиб, уларга қўшимча 145 та штат бирликлари ажратилди.

Шунингдек, ички ишлар органлари тизимида:

а) ички ишлар вазири ўринбосарининг бошқарма мақомига эга бўлган 12 нафар ходимдан иборат бошқарув аппарати ташкил этилди.

б) Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазири ўринбосарига:

мазкур соҳадаги фаолиятни амалга ошириш борасида Қорақалпоғистон Республикаси ички ишлар вазинининг, вилоят ички ишлар бошқармалари (бош бошқармаси) бошлиқларининг жамоат тартибини сақлаш бўйича ўринбосарлари бўйсундирилди;

ўзига юклатилган вазифаларни бажаришда тегишли соҳавий хизмат ходимларини (ички ишлар органлари таянч пункти профилактика инспекторларидан ташқари) жалб этиш ваколати берилди.

Қонун билан белгиланган ваколатларидан келиб чиқиб, прокуратура органлари вазириликлар, идоралар, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, ҳокимлар ва бошқа мансабдор шахслар томонидан соҳада қонунларининг ижро этилиши устидан назорат қиладилар. Прокуратура органлари аниқланган ҳуқуқбузарликларни бартараф этиш бўйича берилган кўрсатмаларнинг бажарилишини назорат қиладилар ҳамда айбдор шахсларни тегишли жавобгарликка тортадилар.

Ҳуқуқшунос олим Б.Х.Пўлатов фикрича, қонунлар ижроси устидан назорат асосини, асосан прокуратура органларининг давлат органлари ва бошқарув соҳаларида қонунларнинг аниқ ва бир хилда бажарилиши устидан назорати ташкил қилади. Давлат бошқаруви соҳаларида қонунлар ижроси устидан назоратни амалга ошириш, прокуратура органларининг давлат ва жамият олдида турган, шунингдек фуқароларнинг эҳтиёжларини тўла қаноатлантириш, уларнинг моддий ҳолатини кўтариш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини таъминлаш бўйича вазифаларни бажаришга имкон беради [3].

Шунингдек, ҳуқуқшунос олим О.М.Мадалиев қайд этганидек, умумий назоратнинг моҳияти ва мақсадини, энг аввало, давлат бошқаруви органлари соҳасида қонунларнинг аниқ, бир хилда ижро этилиши устидан прокуратура органларининг назорати ташкил этади. Бу соҳада кўпинча маҳаллийчилик, қонун бузилишларни бартараф этишда прокуратура органларига қаршилик кўрсатиш, уларнинг фаолиятига аралашишга йўл қўйилади. Давлат бошқарувнинг айнан шу соҳасида қонунларни ҳақиқатан аниқ ва бир хилда тушуниш билан бирга, ижро этилиши таъминланиши керак [4].

Мазкур фикрга қўшилган ҳолда қўшимча қилишимиз мумкинки, нафақат “қонунларни ҳақиқатан аниқ ва бир хилда тушуниш билан бирга, ижро этилиши таъминланиши керак”, балки қонунбузилиш ҳолатлари, бунга имкон берган сабаб ва шарт-шароитлар аниқланиб, бартараф этилиб, содир этилган ҳуқуқбузарликга нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланмоғи даркор.

Шу каби, ҳуқуқшунос О.Виноградовнинг фикрича, прокуратура органларининг ҳуқуқий мақоми деганда уларнинг давлат ҳокимияти тизимида тутган ўрни, функция ва вазифалари тушунилади. Бизнинг фикримизча, прокуратура органлари ҳуқуқий мақомининг барқарорлиги ҳамда мустаҳкамлигига қонунлар ижроси устидан,

жумладан, аграр ва озиқ-овқат соҳасидаги қонунчилик ижроси устидан назоратнинг самарадорлиги ҳам сезиларли таъсир этади[5].

Прокуратура органларининг фаолиятини таҳлил қилар эканмиз, пахта - тўқимачилик ва ғаллачилик кластерлари, деҳқон, фермер хўжаликлари ва бошқа қишлоқ хўжалиги корхоналарининг бузилган ҳуқуқларини ҳимоя қилишга оид қонун ҳужжатлари ижроси устидан назорат самарали амалга оширилганлигини кўрамыз.

Жумладан, 2023 йилда, ушбу соҳада ўтказилган **3 849 та** текшириш ва таҳлиллар натижасига кўра, **20 991 та** прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилиб, **48 606** нафар шахсларнинг, шу жумладан **18 757 та** қишлоқ хўжалиги корхоналарининг бузилган ҳуқуқлари тикланди [6].

Прокуратура органлари томонидан соҳада амалга оширилган сайи-ҳаракатлари натижасида 2023 йилда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш йўналишида белгиланган кўрсаткичларнинг бажарилиши таъминланди.

Жумладан, **3,8** млн. тонна пахта, **7,1** млн. тонна ғалла, **11,5** млн. тонна сабзавот, **3,5** млн. тонна картошка, **3,1** млн. тонна мева, **1,7** млн. тонна узум ва **2,5** млн. тонна полиз маҳсулотлари етиштирилди.

Ўзбекистон Республикаси Ер кодексининг 36-моддасида ер участкаларига бўлган ҳуқуқларни бекор қилиниши тартиби белгиланган. Унга кўра, ер участкасидан белгиланганидан бошқа мақсадларда фойдаланилганида, оқилона фойдаланилмаганда, тупроқ унумдорлиги пасайганда, қонунчиликда белгиланган муддатларда ер солиғи, шунингдек ижарага олиш шартномасида белгиланган муддатларда ижара ҳақи мунтазам тўланмай келинганда, қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун берилган ер участкасидан бир йил мобайнида фойдаланилмаганида ҳамда модда кўрсатилган бошқа ҳолатларда ер участкасига бўлган ҳуқуқлар бекор қилинишига сабаб бўлади.

Бироқ, таҳлиллар қишлоқ хўжалиги экинлари экилиши белгиланган ер майдонларига қишлоқ хўжалиги экинлари экилмасдан, қишлоқ хўжалиги корхоналари томонидан мақсадсиз ва самарасиз фойдаланиш ҳолатларига барҳам берилмаганлигини кўрсатади.

Мисол учун, Тўрткўл туманида қишлоқ хўжалиги экинларини жойлаштиришда унумдорлиги **40 балл бонитетдан паст бўлган** ҳамда сув таъминотидан узоқ бўлган **1 858,9 гектар майдонларга пахта жойлаштириб**, унумдорлиги **40 балл бонитетдан юқори бўлган 2 500 гектар** ер майдонларига умуман экин турлари жойлаштирилмасдан очик қолдирилиши оқибатида, ушбу ер майдонларининг **576,5** гектарига **ноқонуний фойдаланилган**.

Мазкур ҳолатлар юзасидан **жиноят иши қўзғатилиб**, айбдор шахсларнинг жиноий жавобгарлик масаласи ҳал қилинди.

Фикримизча, қишлоқ хўжалиги корхоналарига бюджетдан ажратилган субсидия маблағлари мақсадли ишлатилиши ҳам алоҳида назоратга олинishi лозим.

Мисол учун, Хатирчи туманидаги **“Хатирчи келажаги сари”** МЧЖда барпо қилинмаган **189** гектар боғ ва узумзор учун **1,7 млрд.** сўм ҳамда ўрнатилмаган **8** та тик қудуқучун **960 млн.** сўм (*жами 2,7 млрд.*) субсидия маблағлари ажратилиб, талон - торож қилинлиги аниқланиб, ушбу ҳолат бўйича жиноят иши қўзғатилди ҳамда тергов ва суд натижасига кўра, айбдор шахсларнинг жиноий жавобгарлик масаласи ҳал қилинган[.

Ўтган йилда Давлатимиз раҳбарининг ташаббуслари билан **90 минг** гектардан ортиқ ер майдонлари фуқароларга, айниқса ишсиз аҳолига деҳқон хўжалиги юритиш учун ажратиб берилди.

Мазкур жараён ҳам прокурорлар томонидан алоҳида назоратга олиниб, ўтказилган тадбирлар жараёнида, аниқланган қонун бузилиши ҳолатларини зудлик билан бартараф қилишга ҳамда фуқароларига ушбу жараёнда кўмаклашишга асосий эътибор қаратилди.

Ушбу даврда бевосита прокуратура органларининг амалий ёрдамлари натижасида, 1 315 гектарда 2 099 та лотлар ишлаб чиқилиши, 1 272 гектарда 2 398 та лотлар танлов савдоларига чиқарилиши, 6 729 гектарда 10 314 нафар шахслар билан шартнома тузилиши, 1 544 гектарда 1 676 нафар “Темир дафтар”, “Аёллар дафтари” ва “Ёшлар дафтари”да рўйхатда турган танлов ғолиблари билан шартнома тузилиши, 9 370 нафар шахсларнинг 6 446 гектар ер майдонлари давлат рўйхатидан ўтказилиши, 10 410 нафар шахсларнинг 7 032 гектар ер майдонлари ўлчаб берилиши, 81 гектар ўзбошимчалик билан эгаллаб олинган ер майдонлари деҳқон хўжалиги юритиш учун эгасига қайтарилиши, 11 393 гектар деҳқон хўжалиги ер майдонларида қишлоқ хўжалиги экинлари экилиши, танлов натижалари бўйича 11,3 млрд. сўмлик тўловлар маҳаллий бюджетга ундирилиши, 14 500 гектардан ортиқ деҳқон хўжалиги юритиш учун ажратилган ер майдонлари суғорилиши, 122 тонна қишлоқ хўжалиги экинлари уруғлари, 41 минг дона экин ниҳоллари, 85 тонна ёқилғи мойлаш маҳсулотлари ва 35 тонна минерал ўғитлар етказиб берилиши таъминланди.

Бироқ, ушбу жараёнда аниқланган қонун бузилиши ҳолатлари бўйича ҳам қатъий чоралар кўрилди, хусусан, 478 гектар деҳқон хўжалиги юритиш бўйича ўтказилган ноқонуний танловларнинг бекор қилинди.

Озиқ-овқат хавфсизлигига эришиш куйидаги муҳим вазифаларни давлат томонидан амалга оширишни тақозо этади:

1. Аҳоли бандлиги соҳасида самарали сиёсатни олиб бориш;
2. Озиқ-овқатга эга бўлишда тенгсизлик ва қашшоқликни бартараф этишга йўналтирилган ижтимоий сиёсатни олиб бориш;
3. Озиқ-овқат маҳсулотларини турли-туман, барқарор ва интенсив ишлаб чиқаришга эришиш, унинг самарадорлигини ошириш;
4. Хомашё ва озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва қайта ишлашда илғор технологияларни жорий этишга кўмаклашиш;
5. Худудларни хомашё ва озиқ-овқат маҳсулоти билан ўзини таъминлаш ва халқаро меҳнат тақсимооти афзалликлардан самарали фойдаланган ҳолда қишлоқ хўжалигини жойлаштириш ва ихтисослаштиришни такомиллаштириш;
6. Фаол ташқи иқтисодий сиёсатни олиб бориш, экспорт-импорт фаолиятини оптималлаштириш;
7. Аграр секторни инвестициялаш.

Бундан ташқари, 2023 йилда 413,1 минг гектар майдонларга сув тежовчи технологиялар (*томчилатиб суғориш 77,2 мингга, ёмғирлатиб суғориш 25,3 мингга, дискретли суғориш 12,9 мингга*) жорий этилган.

2023 - 2024 йил куз - қиш мавсумида аҳолини асосий турдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини захирага жамғариш чоралари кўриб борилмоқда.

Жумладан, режалаштирилган 539,5 минг тонна, шундан картошка 201,6 минг тонна,

пиёз 106,4 минг тонна, сабзи 159 минг тонна, гуруч 72,5 минг тонна жамғарилган.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини заҳирага жамғариш бўйича бўйича юритилган ҳисоботларга қўшиб ёзилганлиги ҳолатлари юзасидан 90 дан ортиқ мансабдор шахсларнинг жавобгарлик масаласи ҳал этилди.

Бевосита прокурорларнинг деҳқон ва фермер хўжаликларига кўрсатилган амалий ёрдами билан:

- 26 млрд. сўмдан ортиқ кредит маблағлари, 21 млрд. сўмлик нақд пул маблағлари ажратилиши;

- 24,4 минг тонна минерал ўғит олишда, 20,6 минг тонна ёқилғи, 425 та қишлоқ хўжалиги техникалари, 3,7 млрд. сўмлик эҳтиёт қисмлари олинишида;

- 5,4 минг тонна уруғлик чигит, 3 минг тонна уруғлик ғалла ва 471 та ипак қурти қутиси ажратилишида;

- ишчи ходимларнинг 40 млрд. сўмлик иш ҳақлари ундириб берилишида амалий ёрдам кўрсатилди.

Ёки, прокурорларнинг кластер корхоналарига кўрсатилган амалий ёрдами билан:

- 308 млрд. сўмдан ортиқ кредит маблағлари, 70 млн. сўмлик нақд пул маблағлари ажратилиши;

- 12,8 минг тонна минерал ўғит олишда, 11,3 минг тонна ёқилғи, 31 та қишлоқ хўжалиги техникалари, 1,7 млрд. сўмлик эҳтиёт қисмлари олинишида;

- 1,8 минг тонна уруғлик чигит, 2,4 минг тонна уруғлик ғалла ва 152 та ипак қурти қутиси ажратилишида;

- ишчи ходимларнинг 3,8 млрд. сўмлик иш ҳақлари ундириб берилишида амалий ёрдам кўрсатилди.

Хулоса қилиб айтганда, аграр сиёсатни амалга оширишнинг стратегик вазифалари бўлиб иқтисодий бўйича самарали рақобатбардош агросаноат ишлаб чиқаришини шакллантириш, ижтимоий соҳа бўйича қишлоқ аҳолиси турмуш даражасини ошириш ва қишлоқ жойларда ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш, экология борасида эса экологик тоза истеъмол маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва агросаноатнинг технологик даражасини ошириш ҳамда ресурсларни тежовчи технологияларни жорий этиш орқали табиий ресурсларни сақлаб қолиш ҳисобланади. Аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантиришга оид Ўзбекистон Республикаси Қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарор ва Фармонлари ижроси аниқ ва бир ҳилда бажарилиши устидан назорат прокуратура органлари томонидан мунтазам амалга оширилиши, етиштирилган маҳсулотлар арзонлашишига ҳамда юртимиз экспорт салоҳиятини ошишига олиб келади.

Иқтибослар/Сноски/References:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Миромонович Мирзиёевнинг 08.01.2024 йилдаги прокуратура органлари ходимлари ҳамда фахрийларига табрик нутқидан // <https://president.uz/uz/lists/view/6961>;

2. S.Z Safoyevna, M.N. Jurayevna. Analysis of economic efficiency of the use of irrigated land in agriculture and factors on them. Journal of Contemporary Issues in Business and Government. 2021. Том 27, Номер 2, Страницы 4055-4061;

3. Пўлатов Б.Х. Қонунлар ижроси устидан прокурор назоратини ташкил қилиш ва прокурор назоратининг намунавий ҳужжатлар тўплами // Амалий-услубий қўлланма. – Тошкент, 2014. – 6-бет;

4. Мадалиев О.М. Прокурор назорати. Дарслик. Махсус қисм. Тошкент – “ИЛМ ЗИЁ”. – 2012.М – 12-б // URL: <https://e-library.namdu.uz>.

5. Виноградов О. Прокуратура в системе органов государственной власти // Законность, 2000. -№4. - С. 2-4.

6. URL: <https://t.me/uzbprokuratura>;